

371.102 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ส 691 ร. “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “โครงการ”

โดย ครุนิยม รักษาแก้ว, กรุงเทพฯ; 2545.

39 หน้า

ISBN 974-241-531-5

1. ปฏิรูปการเรียนรู้ 2. นิยม รักษาแก้ว 3. ชื่อเรื่อง

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ การสอนแบบ “โครงการ”

โดย ครุนิยม รักษาแก้ว

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 141/2545

พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม 2545

จำนวน 2,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่ สำนักงานนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

โทรศัพท์ 0-2668-7123

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

สำนักพิมพ์ บริษัท ดับบลิว เจ.พรีอเพอตี จำกัด

199/19 ถ.วิภาวดีรังสิต พญาไท กทม.

โทร. 0-2616-3400-5

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับ ครูต้นแบบ”

การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “โครงการ”

ครุนิยม รักษาแก้ว ครูต้นแบบ ปี 2542

วิชา กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ระดับ ประถมศึกษา

สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.)

สำนักนายกรัฐมนตรี

เด็กเป็นอันมากมีความรักดีมาแต่กำเนิด จะเรียนจะเล่นจะทำสิ่งใด ก็มุ่งมั่นทำให้ดีเด่น ไม่มีปัญหาอุปสรรคหรือความลำบากยากแค้นใดๆ ก็จะคิดค้นไว้ได้ เด็กเหล่านี้ผู้ใหญ่ควรสนใจ และแผ่เมตตา เกื้อกูล ประคับประคองให้ได้มีโอกาสพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง ทั้งด้านการศึกษาและจิตใจ เขาจักได้เจริญเติบโตเป็นคนดีพร้อม และเป็นตัวอย่างแก่เยาวชนทั่วไป

พระบรมราโชวาท ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
หนังสือวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2533

คำนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ครูต้นแบบได้ทำการศึกษาวิจัย และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน รวมทั้งพัฒนาครูเครือข่าย เพื่อเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนอย่างไม่หยุดนิ่ง เพื่อให้เพื่อนครูทั้งหลายสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เอกสาร “ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ” นี้ เป็นเอกสารที่ครูต้นแบบ ปี 2541 และปี 2542 ได้ส่งผลการปฏิบัติงานวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของตน ที่กลั่นกรองจากประสบการณ์จริงในการจัดการเรียนการสอนออกมาเป็นแนวทาง และวิธีการที่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นความสำคัญ และมีความภูมิใจที่ได้เสนอผลงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนของครูต้นแบบ เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างแก่ครูในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเก่ง ดี และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อยังประโยชน์ให้เกิดแก่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้และการปฏิรูปการศึกษาของชาติสืบไป

๕๑ ๖๕. —
๑ —

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

กว่าจะเป็นครูต้นแบบ _____	1
การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ _____	4
การสอนแบบ : โครงงาน _____	4
หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน _____	4
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ โดยวิธี โครงงาน _____	5
ตัวอย่าง การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประสบการณ์ _____	10
ตัวอย่าง การสร้างแผนการเรียนรู้ _____	11
การจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน _____	15
ภารกิจครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียน _____	18
จากครูต้นแบบขยายสู่เพื่อนครูเครือข่ายอย่างไม่หยุดยั้ง _____	20
แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542 _____	27
คณะผู้ดำเนินการ _____	28

“ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับ

ครูต้นแบบ”

การปฏิรูปการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การสอนแบบ

“ตรงงาน”

กว้าง: เป็นครูต้นแบบ

ครูนิยม รักษาแก้ว เกิดเมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2510 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 175 หมู่ที่ 5 ตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81120 บิดาชื่อนายอรุณ รักษาแก้ว มารดาชื่อนางจรรยา รักษาแก้ว มีพี่น้อง 4 คน เป็นบุตรคนที่ 3 คู่สมรสชื่อนางไมตรี รักษาแก้ว รับราชการครู มีบุตร 1 คน

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บ้านเกิดแล้ว จึงคิดที่จะศึกษาต่อที่วิทยาลัยเกษตรกรรมสตูล จนจบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ต่อมาได้รับโควต้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เริ่มรับราชการครู ในปี 2537 ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3
โรงเรียนบ้านบางเจริญ ตำบลนาเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
ต่อมาในปี 2539 ย้ายมาดำรงตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียน
บ้านดินแดง ตำบลดินแดง อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ และปี
2543-ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านดิงไทร ตำบล
เกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

รางวัลที่ได้รับ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 รางวัลที่นักเรียนได้รับ

- ยูวเกษตรกรดีเด่น ประจำปี 2542 ของ
สำนักงานเกษตร จังหวัดกระบี่
- ชนะเลิศโครงการนักเรียนของสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอลำทับ สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่

ส่วนที่ 2 รางวัลที่ครูผู้สอนได้รับ

- ครูดีเด่นด้านการเรียนการสอนของครู
สภาอำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่
- ชำรราชการครูที่มีมาตรฐานการเรียนการ
สอนดีเด่น ของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ
- ครูต้นแบบ ปี 2542 ของสำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ส่วนที่ 3 รางวัลที่โรงเรียนได้รับ

- ประเภทโรงเรียนปฏิรูปดีเด่น ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

การจัดกระบวนการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

การสอนแบบ : โครงงาน

หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1. การวางแผนการเรียนรู้ ต้องมีการเตรียมการ ทั้งเนื้อหา และวิธีการโดยละเอียด เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ต้องจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศที่ปลูกเร้าหัวใจให้เกิดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออก มีกระบวนการ คิด ฟึกคิด ฟึกทำ ฟึกปรับปรุงตนเอง มีการใช้สื่อการสอน และ แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น นำเด็กนักเรียนไปศึกษาดูงาน การปลูกผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ดฟางจากทลายปาล์มน้ำมัน การเลี้ยงปลาน้ำจืด หรือเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้กับนักเรียน

2. การวัดผลประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง จัดแบ่งการวัดผลประเมินผล 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 การวัดผลประเมินผลภาคความรู้ จะทดสอบโดยใช้ข้อทดสอบ วัดผลประเมินผลให้ครบทั้ง 6 ด้าน คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า ใช้ข้อทดสอบวัดผลประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน เน้นการประเมินภาคความรู้

ส่วนที่ 2 การวัดผลประเมินผลกระบวนการ (ทักษะ) เป็นการประเมินผลที่มีแบบสังเกต สัมภาษณ์ ฯลฯ เช่น แบบสังเกตพฤติกรรมในกระบวนการกลุ่ม แบบสังเกตชิ้นงาน แบบประเมินกระบวนการทำงาน แบบประเมินคุณธรรมจริยธรรม

ส่วนที่ 3 การวัดผลประเมินผลการนำไปใช้ เป็นการประเมินผู้เรียนที่นำความรู้ ทักษะไปใช้จริงๆ ในวิถีชีวิตของตนเอง

โดยในการวัดผลประเมินผลจะวัดทั้ง 3 ด้าน ทุกกิจกรรมการเรียนรู้ คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ โดยวิธีโครงการ

การจัดการเรียนรู้บูรณาการโดยวิธีโครงการ ที่ยกตัวอย่างมานี้ มีการกำหนดเรื่องเพียงเรื่องเดียว ใช้สอนชั้นเดียว มีการบูรณาการทุกวิชา ครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับนักเรียนและผู้ปกครอง โดยจะกำหนดเรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล ใช้เวลาจัดกิจกรรม 1 ภาคเรียน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ท้องถิ่น หลักสูตร

- สภาพทั่วไป ชุมชนโรงเรียนบ้านดินแดง ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาพดินเป็นดินอุดมสมบูรณ์ รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการทำเกษตร
- สภาพผู้เรียน นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กภาคอีสาน เพราะพ่อแม่มารับจ้างทำสวนกาแฟและสวนยาง ผู้เรียนจะชอบเรียนทางด้านการเกษตร
- หลักสูตร เปิดโอกาสให้โรงเรียนปรับตามความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อใช้ในการกำหนดขอบเขตของเนื้อหา และนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม
- อื่นๆ เอกสารประกอบความรู้ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และวิทยากรท้องถิ่น

2. กำหนดเรื่อง คือเรื่องการเลี้ยงปลาน้ำจืดพัฒนาอาชีพระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

3. สร้างหน่วยการเรียนรู้ โดยใช้วิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นแกน ประกอบด้วย 5 เรื่องย่อย ดังนี้

ก. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ที่จำเป็นในเรื่องปลาตุก
2. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาอาชีพ
3. เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะภาคปฏิบัติในเรื่องการเลี้ยงปลาตุก
4. เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะในการวาดภาพ ออกแบบ สร้างแบบจำลองจากของจริงได้
5. เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะทางคณิตศาสตร์
6. เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด

ข. กิจกรรมการเรียนการสอน

บทที่ 1 ความสำคัญและประโยชน์การเลี้ยงปลาตุก (3 คาบ)
เนื้อหา

- ความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงปลาตุก
- คุณค่าทางโภชนาการของปลาตุก

กิจกรรม การศึกษาค้นคว้า / อภิปราย สรุป / รวบรวมความคิด / บันทึก

บทที่ 2 พันธุ์และการคัดเลือกพันธุ์ (10 คาบ)
เนื้อหา

- การผสมพันธุ์
- วิธีการคัดเลือกพันธุ์

- การผสมพันธุ์ตามธรรมชาติ
- สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการผสมพันธุ์

กิจกรรม ศึกษาดูงาน เขียววิทยากรภายนอก ฝึกปฏิบัติจริงเรื่องการผสมพันธุ์ เขียนป้ายเชิญชวนชมการสาธิตการผสมพันธุ์ปลา

บทที่ 3 การอนุบาลลูกปลาวัยอ่อน (10 คาบ)

เนื้อหา

- คุณภาพของน้ำ
- อุณหภูมิของน้ำที่เหมาะสมในการอนุบาลลูกปลาวัยอ่อน
- ขนาดของบ่ออนุบาลที่เหมาะสม
- ระดับน้ำที่เหมาะสมในการอนุบาลลูกปลา

กิจกรรม ทดลองเรื่องอุณหภูมิและคุณภาพน้ำ สร้างแบบจำลองบ่ออนุบาลลูกปลา

บทที่ 4 อาหารและการให้อาหาร (10 คาบ)

เนื้อหา

- ประเภทของอาหาร
- การผลิตอาหารสำเร็จรูป

กิจกรรม ศึกษาและดูงานการผลิตอาหารสำเร็จรูป ออกแบบและทดลองผลิตอาหารสำเร็จรูป

บทที่ 5 การตลาด (4 คาบ)

เนื้อหา

- บัญชีรายรับ - รายจ่าย
- การคิดต้นทุนกำไรและการจำหน่าย
- การแปรรูปผลผลิต

กิจกรรม ออกแบบโฆษณา และวางแผนการจัด
กิจกรรม

หมายเหตุ คาบละ 1 ชั่วโมง

ค. การประเมินผล

1. สังเกต การทำงาน และการร่วมกิจกรรม
2. ตรวจสอบบันทึก ผลงาน และโครงงานนักเรียน

ตัวอย่าง

การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประสบการณ์

ภาษาไทย/ อังกฤษ	คณิต	สตน.	สพข.	โครงการ นักเรียน
- ฟังวิทยากร - พูดให้เพื่อน ฟังเรื่องพันธุ์ ปลาและการ เลือกพันธุ์ - อ่านเอกสาร เรื่อง การ เลี้ยงปลา - เขียนสมุด เล่มเล็ก, เขียนประ- ภาศ, แต่ง ประโยค	- การตลาด บัญชีรายรับ- รายจ่าย - ต้นทุนกำไร การจำหน่าย - ระดับน้ำ บันทึก สถิติ ฯลฯ	- ความขยัน หมั่นเพียร - อดทนในการ ทำงาน - สร้างบ่อปลา จำลอง - ออกแบบป้าย โฆษณา	- ความสำคัญ และประโยชน์ ของปลาคูก - การคัดเลือก พันธุ์ - การผสมพันธุ์ - สภาพแวดล้อม ในบ่อ ปลา - อาหารและ การให้อาหาร - การแปรรูป	- การเลี้ยง ปลาคูก - การอนุบาล ลูกปลา - การคัดเลือก พันธุ์ - อาหารและ การให้อาหาร - การแปรรูป ผลผลิต

ตัวอย่าง

การสร้างแผนการเรียนรู้ เรื่อง การเลี้ยงปลาน้ำจืดพัฒนาอาชีพ

บทที่ 1 ความสำคัญและประโยชน์การเลี้ยงปลา

(จำนวน 3 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้นักเรียนมีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน จากเรื่องความสำคัญและประโยชน์การเลี้ยงปลา
2. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการเลี้ยงปลา
3. เพื่อให้นักเรียนฝึกคิด และฝึกทำงานเป็นกลุ่ม

- เนื้อหา
- ความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงปลา
 - คุณค่าทางโภชนาการของปลา

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนสนทนาเรื่องความสำคัญและประโยชน์ของการเลี้ยงปลา และคุณค่าทางโภชนาการ
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาค้นคว้า แล้วนำข้อมูลมาระดมความคิด อภิปราย สรุปในชั้นเรียน เรื่องความสำคัญ และประโยชน์ของการเลี้ยงปลา

3. ครูและนักเรียน สรุปความสำคัญ และประโยชน์ของ การเลี้ยงปลาจุก และคุณค่าทางโภชนาการของปลาจุก
4. กลุ่มบันทึกรายละเอียด ความสำคัญ และประโยชน์ ของการเลี้ยงปลาจุก และคุณค่าทางโภชนาการของ ปลาจุก

สื่อการเรียนการสอน

เอกสารเรื่องการเลี้ยงปลาน้ำจืด (ปลาจุก)

การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกตพฤติกรรม
2. การอภิปรายกลุ่ม
3. ตรวจผลงาน / ชิ้นงาน

บันทึกหลังสอน.....

ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ โดยวิธีโครงการ พบว่า

1. ด้านตัวครูผู้สอน

1. ครูเตรียมการสอน ทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน
3. ครูเป็นเพียงผู้คอยกำกับให้นักเรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ครูจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศให้จูงใจในการเรียนรู้
5. ครูต้องศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคลในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้

6. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนแสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์
7. ครูต้องปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด
9. ครูส่งเสริมสนับสนุนระบอบประชาธิปไตย โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
10. ครูใช้สื่อการสอน ใช้คำถามปลายเปิด เพื่อกระตุ้นการคิด การแก้ปัญหา
11. ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง
12. ครูประเมินการพัฒนานักเรียนทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านตัวผู้เรียน

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรง
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความรู้ที่แท้จริง นำไปใช้ได้
3. นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย สร้างสรรค์ แสดงออกได้อย่างชัดเจน และมีเหตุผล
4. นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกถาม สรุปล นำความรู้ไปใช้อย่างสร้างสรรค์
5. นักเรียนได้ศึกษาจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย รวบรวมความรู้ (ข้อมูล) และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง

6. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
7. นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัย และความรับผิดชอบ
8. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเอง และยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา
9. นักเรียนเรียนรู้อย่างบูรณาการ
10. นักเรียนมีทักษะชีวิตเพื่อการยังชีพ
11. นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด เพื่อคิดอย่างมีระบบ
12. นักเรียนเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี เพื่อเป็นการปลูกฝังประชาธิปไตย
13. นักเรียนมีคุณธรรม และจริยธรรม
14. นักเรียนมีอาหารกลางวันบริโภค
15. นักเรียนนำความรู้ทักษะ ขยายผลสู่ชุมชน โดยการดำเนินการร่วมกับผู้ปกครอง

3. ด้านผู้บริหาร

1. ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนรู้
2. ให้ขวัญและกำลังใจ
3. ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความสุข

4. ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ให้การสนับสนุนการเรียนรู้
2. ให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ
3. ต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกลุ่มนักเรียนในการเรียนรู้

การจัดกลุ่มนักเรียน จะต้องให้นักเรียนคละกัน ทั้งเด็กเก่ง กลาง
อ่อน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริง

การจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

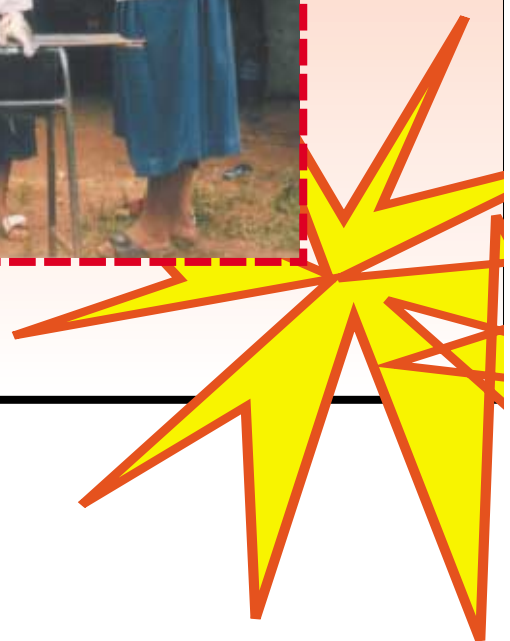
การจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ
มากในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะในห้องเรียนของนักเรียน
ต้องมีบรรยากาศทางสังคมที่จะก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ดีให้
เกิดขึ้นในห้องเรียน ปัญหาระเบียบวินัยทางด้านพฤติกรรมจะลดลง
หรือหมดไป เมื่อครูได้แสดงให้เห็นว่า ครูเข้าใจในความรู้สึก และ
ยอมรับว่า คำพูดวิจารณ์หรือความคิดเห็นของครู มีผลกระทบต่อ
ความรู้สึกของนักเรียน

การจัดห้องเรียนให้เป็นห้องที่น่าอยู่ สะอาด ปลอดภัย มีการ
จัดตกแต่งห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสวยงาม จากฝีมือของนักเรียน
จากฝีมือครูร่วมกับนักเรียน ในห้องเรียนจะต้องประกอบด้วยมุมต่างๆ
เช่น มุมหนังสือ มุมนิทรรศการ เป็นต้น โดยเฉพาะมุมนิทรรศการ
ต้องเป็นฝีมือ ผลงานของนักเรียนทั้งหมด สืบเนื่องมาจากกิจกรรม

การเรียนรู้ และต้องเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในห้องเรียน

การกำหนดคกฏกติกา จะต้องมืข้อตกลงประจำห้อง ซึ่งนักเรียนร่วมกันวางข้อตกลง แล้วปฏิบัติไปในทางเดียวกัน จะทำให้ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ ถ้านักเรียนคนหนึ่งคนใดไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน จะมีการลงโทษในเชิงสร้างสรรค์ ส่วนมุมหนังสือ เอกสารเป็นมุมที่ครูต้องจัดหาหนังสือ เอกสารค้นคว้าให้กับผู้เรียนในเรื่องที่นักเรียนเรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าให้นักเรียน ทำให้นักเรียน สะดวกสบาย ในการเรียนรู้ ครูใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อต้องการให้นักเรียนได้ร่วมคิดร่วมทำกิจกรรม ฝึกแสดงความคิดเห็น ฝึกการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งเป็นการปลูกฝังประชาธิปไตยให้กับนักเรียน ดังนั้น การจัดวางโต๊ะเก้าอี้เป็นกลุ่ม ก็มีความจำเป็นเช่นกัน เพื่อให้นักเรียนสะดวกในการเรียนรู้

ภารกิจของครูต้นแบบ เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ของพี่เรียน

วิธีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในรูปแบบวิธีการสอน
ให้แก่ครูเครือข่าย

ครูใช้หลักการ “ร่วมคิด ร่วมสร้าง ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ร่วมประเมินผล” ตลอดระยะเวลา 4 เดือน เน้นการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความสุข ในการสร้าง
ความสัมพันธ์ และปลูกฝังศรัทธาระหว่างครูต้นแบบและครูเครือข่าย
นั้น ใช้วิธีพบปะพูดคุยกับครูเครือข่ายบ่อยๆ ครั้ง เป็นเพื่อนคู่คิด
กับครูเครือข่าย ให้ความสำคัญครูเครือข่ายเท่าเทียมกันทุกคน สร้าง
บุคลิกภาพให้ครูเครือข่ายเห็นอย่างชัดเจนว่า ครูต้นแบบมีความจริงใจ
จริงจัง และมีจิตวิญญาณในการเป็นครูที่แท้จริง ซึ่งมุ่งมั่นที่จะปฏิรูป
การเรียนรู้ต่อไป

1. ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องต่างๆ ได้แก่
 - 1) ครูต้นแบบและครูแห่งชาติ
 - 2) ครูเครือข่ายครูต้นแบบ
 - 3) หลักสูตรใหม่และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กับการปฏิรูปการเรียนรู้
 - 4) การจัดทำหลักสูตรบูรณาการ โดยวิธีโครงการ
 - 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความสุข
 - 6) การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง
 - 7) โครงการนักเรียน
 - 8) เพิ่มสะสมงานของครู
 - 9) เพิ่มพัฒนางานของนักเรียน
 - 10) การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล
 - 11) การใช้กระบวนการกลุ่มและการปฏิบัติจริง
 - 12) การกำหนดตำแหน่ง และการเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานของครู ภายในปี 2542
2. การสาธิตการสอนตามรูปแบบการสอนของครูต้นแบบ
3. วิธีการอื่นๆ และกิจกรรมการนิเทศครูเครือข่าย
 - 1) เชิญครูเครือข่ายแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทุกวันเสาร์ - วันอาทิตย์ อย่างต่อเนื่อง
 - 2) เยี่ยมห้องเรียนทุกวันอังคาร แลกเปลี่ยนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จากครูต้นแบบขยายสู่ เพื่อนครูเครือข่ายอย่าง ไม่หยุดยั้ง

การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการเข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงานศึกษาด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อจะได้นำความรู้มาปรับปรุงพัฒนาตนเองและพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาชีพครู เพื่อนครูทุกคน ควรเริ่มต้นพัฒนาตนเองตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เยาวชนของชาติก็จะได้พัฒนาตามไปด้วย ครูยุคปฏิรูปการเรียนรู้ ต้องเป็นบุคคลใฝ่รู้ กล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องที่จะพัฒนาผู้เรียนไปในทางที่ดีขึ้น ครู ถ้าขาดใฝ่รู้เพียงวินาทีเดียว จะพัฒนาตนเองและผู้เรียนล่าช้าไปมาก

กิจกรรมต่างๆ ที่ครูต้นแบบเข้าร่วมเพื่อพัฒนาเพื่อนครู

ในการพัฒนาเพื่อนครูที่ผ่านมา ทำให้เพื่อนครูมีความรู้และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จนเกิดผล มีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การสอนบูรณาการโดยวิธีโครงการ มีคณะครูจากโรงเรียนต่างๆ มาศึกษาดูงานที่โรงเรียน และออกไปให้ความรู้กับเพื่อนครูตามสถานที่ต่างๆ ในเชิงปฏิบัติการจนเพื่อนครูสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ สามารถสอนนักเรียนได้ บางคณะมีการพัฒนาระยะที่ 1 ระยะที่ 2 จนเพื่อนครูมีความรู้ความชำนาญจริงๆ ในการพัฒนาผู้เรียน
2. ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอนปี 2000 ความรู้ที่ครูได้ มีหลายประเด็น เช่น
 - การสอนบูรณาการโดยวิธีโครงการ
 - การวิจัยในชั้นเรียน
3. ประชุมเชิงปฏิบัติการ เขียนผลงานทางวิชาการ เพื่อให้ความรู้แก่เพื่อนครูเขียนผลงานทางวิชาการ
4. เส้นทางสู่ครูต้นแบบและครูแห่งชาติร่วมกับครูต้นแบบภาคใต้ จัดขึ้นที่จังหวัดกระบี่ ให้ความรู้ตามรูปแบบของครูต้นแบบแต่ละคนในเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงานของครูต้นแบบแต่ละคน ครูสามารถนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองได้
5. งานวาระแห่งชาติ และงานมหกรรมการศึกษา 2000 เป็นงานหนึ่งที่ครูเข้าร่วมพัฒนาเพื่อนครู โดยรับผิดชอบเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ โดยเน้นให้เพื่อนครูได้ปฏิบัติจริง และนำความรู้ไปพัฒนานักเรียนได้จริง
6. โครงการพัฒนาบุคลากรแกนนำ เพื่อเป็นต้นแบบปฏิรูป

กระบวนการ การเรียนรู้ เป็นโครงการดำเนินการร่วมกับ สปจ.กระบี่ เพื่อให้เพื่อนครูพัฒนาตนเอง และพัฒนานักเรียนในทางที่ถูกต้องต่อไป จนทำให้จังหวัดกระบี่มีครูแกนนำในการปฏิรูปการเรียนรู้มากมาย ในปัจจุบัน

ผลของการปฏิบัติงานพัฒนาครูเครือข่าย ด้วยความสมัครใจ

การพัฒนาครูเครือข่าย นับว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ประเด็นสำคัญเป็นการจุดประกายให้เพื่อนครูได้รู้ได้เข้าใจ และสนใจเรื่องการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มากขึ้น เพื่อนครูได้เห็นว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ ดีกว่า การสอนแบบท่องจำเหมือนเก่าๆ จึงตั้งใจที่จะทำให้การศึกษาของเด็กไทย จะพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง สอนให้เด็กไทยมีกระบวนการคิด คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และนำไปใช้ได้

ทุกครั้ง เมื่อได้พบปะกับเพื่อนครูเครือข่าย ก็ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกเรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ จนเพื่อนครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำความรู้เหล่านั้น ไปจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน จนทำให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ไปในทางที่ดีตลอดมา ในขณะนี้ครูเครือข่าย สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนอย่างหลากหลาย โดยเน้นการยึดเด็กเป็นสำคัญและมีความสุข ผู้เรียนมีความรู้อย่างแท้จริง ส่งผลให้ครูเครือข่ายเป็นครูแกนนำระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ซึ่งจะทำให้ครูมุ่งมั่นที่จะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตนเองต่อไป

แนะนำดรูตั้นแบบ

ปี 2542

แนะนำครูต้นแบบ ปี 2542

ชื่อ/นามสกุล	นายนิยม รักษาแก้ว
ตำแหน่ง	ครูใหญ่
สถานที่ทำงาน/สังกัด	
ชื่อสถานที่	โรงเรียนบ้านดิ่งไทร
สังกัด	สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตำบลเกาะศรีบอยา อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81130
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 175 หมู่ที่ 5 ตำบลลำทับ อำเภอลำทับ จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81120

คณะผู้ดำเนินการ

ที่ปรึกษา	ดร. รุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดร. นงราม เศรษฐพานิช ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา นางสาวมยุรี จารุपाल รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
นักวิจัย	นายนิยม รักษาแก้ว ครูต้นแบบ ปี 2542 วิชากลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ระดับประถมศึกษา
ผู้พิจารณารายงาน	อาจารย์ ไพเราะ พุ่มมัน
ผู้ดำเนินการโครงการ	นางสาวสมรฉัตร อ่องเอิบ นางสาวภทติดา พันธุมเสน นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ นางสาวอุษา คงสาย
ผู้จัดทำ บรรณาธิการ	ผู้เรียบเรียง และจัดพิมพ์ต้นฉบับ นางฟ้าม่วย เรืองเลิศบุญ
ผู้ประสาน	นายสมยศ พันธุ์โอพารกุล
หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สำนักนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) สำนักนายกรัฐมนตรี

ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ

- ❖ ร่วมกันกำหนดกฎกติกา
- ❖ ร่วมกันวางข้อตกลง
- ❖ ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน
- ❖ ลงโทษแบบสร้างสรรค์ แก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎ

นิยม รักษาแก้ว

